

156 Lib. III. P. I. De Selectis Martyr.

C A P . I I .

Martyrii opus adeò est præstans, ut breviarium quoddam sit omnium Virtutum.

550 *P*ro hoc argumento accuratè expendo accommodum Canti. testimonium **Can. 4. 13.** *Emissiones tuæ paradisus malorum punicorum cum pomorum fructibus. Cypri cum nardo; nardus, & crocus, fistula, & cinnamomum cum universis lignis Libani, myrra, & aloë cum omnibus primis unguentis. Ubi ponendum illud est, in eo cap. Sermonem institui litterarium de Ecclesia Christiana, quæ v. 12. nominatur *Hortus conclusus*: in quo virtutum omnium plantata germina, aucta, custodita Christi studio, & labore. Abe-nezza putat, lingua Arabicæ restringi ad viridarium unius generis arborum punicarum. Appellatur etiam *Fons signatus*: fons, quia irrigatus hortus evangelicæ doctrinæ, quæ est aqua selectissima, pura, & ab omni veneni suspicione immunis: *signatus*, quia horti janua obserata est, & fissillata Dei ipsius auctoritate propria, & tutissima custodia. Hic jam disquiro, quid exquisitus illis enumeratis arborum pomiferarum, & aromaticarum plantarum generibus typicè designetur? Existimo designari præsertim generosos Christi Martyres, intra Ecclesiæ septa, uti arbores fructiferas, & aromaticas, plantatos, & limpidissima doctrinæ evangelicæ aqua irrigatos: nec. non portendit reor Virtutum omnium genera in ipsis Martyribus per opus martyrii eximium mirum in modum resplendentia. Quasi martyrium ipsum sit virtutum omnium breviarium.*

S. Grego.

Emissiones doctrina Evangeliæ.

Mala punica in virtutes in martyre congregata.

bores sunt sanguine proprio rubescentes, variis cruciamentorum spinis circumsepti; sub duro martyrii cortice & amaro continentis innumera Virtutum omnium grana jucundis. **S. Greg.** *fima, gratissima: Multitudinem Virtutum interius sibi congregant in mente. Consonant Beda, & Jutius Orgelitanus.*

552 Et consonat sibi Sponsus in eodem cap. v. 3. *Sicut fragmen mali punici, ita gena tua, absque eo quod intrinsecus latet. Ubi Can. 4. 3. Justus Orgelitanus: In facie Ecclesiæ decorem efficiunt SS. Martyres, qui imitantes Christi passionem roseo sanguinis sui decoro perfusi sunt. Similiter Beda, qui argutè expedit, qua de causa Martyres componantur hic virtutes non cum malo punico integro, sed cum fragmione mali punici dimidiato seu fissura, ut demonstrat Hebreæ vox significat, & legunt veteres translatio Hispanicæ: como pedaxos de granada. Respondet præclarè ad rem nostram. Nec prætereundum, quod malum punicum magnam granorum copiam uno foris cortice includit, unde, & malum granatum dicitur. Quæ quidem, integro adhuc malo, videri nequeunt, sed fracto quam sint innumeræ clarescunt. Si etiam Sancta Ecclesia quod amplius eam frangi adversus contigerit, eò clarius quot Virtutum grana unius fidei tegmine complectatur, referat. Certè in uno martyrii opere innoteantur Virtutum omnium divitiae adunatae mirabili compendio, & veluti refertæ sanguineo succo pro pie tate effusa.*

553 Rursus, commendat Sponsus alias virtutum plantationes, & germina gratissimi odo-
ris, & estimationis apud Deum maxime. Cy-
pri cum nardo, nardus, & crocus, fistula, &
cinnamomum cum universis lignis Libani, myrra, & aloë cum omnibus primis unguentis.

Id est, plantis quarum est usus in unguentorum confectione. Placet pro sensu grammatico translatio Hispanica Ferrariensis: *alcanforæ con nardos, nardo yazafran, canela, y cinnamomo con todos arboles de encieno, myrra y aloes con todas principales especies. Quibus virtutes universas significari arbitrantur summi Ecclesiæ Patres, & Expositores. S. Gregor. Magnus. Quid enim per has diversas aromatæ species designatur, nisi sanctuarum Virtutum odor?* Philo Carpa, similiter, Beda, Nyssenus, Theodoreetus, & apud illum tres Patres, Justus Orgelit. & alii, qui singularium aromaticarum specierum proprietates expendunt pro singulis Virtutibus.

554 Ut verò universarum Ecclesiæ Christianæ Virtutum odor in unum coeant, & una simul omnem suum odorem diffundant; Sponsus benè quidem precans horto suo, subtextit: *Surge Aquilo, & veni auster, per flua hortum meum, & fluant aromata ejus. Ar- grant per- fante per- fuscione.* **Cant. 4. 16.** Arideret illorum mens, qui existimant, utrumque ventum, & Aquilonem, & Austrum ad vocari. Unde, *surge*, perinde est, atque excitare, juxta Virgilianum illud: *& que manè refert, & que surgentibus astris.* Atque in hoc sensu verba capiunt Beda, Lucas Abbas, S. Thomas, & Rabbini apud Genebrandum. Et Victorius Scialah in sua translatione ex lingua Chaldaea legit: *excita te Aquilo.* Vetus Hispanica Ferrariensis: *desperata Aquilon.* Neque frigidus Aquilo solùm contrarius hortis est, cùm sit etiam calidus Auster illis perniciösus ex Virgilii, Plini, Senecæ,

Virtutibus. Cap. III.

157

Osc. 13. *Senecæ, & aliorum existimatione. Unde Oleas cap. 13. 15. Adducet ventum urentem Dominus de deferto ascendentem (id est, austrum) & siccat venas ejus, & desolabit fontem ejus, &c. Ergo uterque ventus est plantis maximè noxius; & uterque nihilominus advocatur in Ecclesiæ hortum.*

555 Cur ita? Cupit ne, ut amoenissimi horti species quantacumque exuratur, ac pereat? Quò enim alio spectant Aquilo frigidus, & urens Auster atque utriusque infensus spiritus? Certè bene precati Sponsus horto suo extra omnem debet esse dubitationem. Exoptat, ut perflantibus Aquilone, & Austro, plantæ stellent odoriferos succos, diffundantur à floribus odores. Ast ut hæc prosperè succedant, nonne opportunitas est graia, mitisque aura leviter perflans? Minime gentium: nam Sponsi consilium est, ut Ecclesiæ suæ prodant se dotes quidem eximiae, atque Virtutes universæ aromaticis illicis speciebus designatae. Ut verò id fiat, ad vocat leuissimos, frigidissimos, & calidissimos persecutionum, ærumnarum, & cruciamentorum flatus, quos in Ecclesiæ concitate solent Tyranni. Atque hæc interpretatio est S. Bedæ lib. 4. in Canticâ: *In Aquilone vel austro procellas insinuat tentationum, quibus erat Ecclesia pulsanda: ut quantum ei gratia spiritualis, quantum internæ Virtutis inesse, innotesceret.* Porro in uno martyrii opere Virtutes omnes gratum sui odorem in omnem partem diffundunt. Quod ex proximè dicendis clarebit magis.

C A P U T III.

Omnigenæ Martyrum Virtutes promicant in Ecclesiæ amictu suaveolente, versicolore, & pretioso.

556 *I*nstitutum hoc splendidam lucem mutatur ex Ps. 44. ubi in confesso est, sermonem institui de Christo, & Ecclesiæ unicè sibi dilecta, & innumeris donis locupletata. Audi purpureum Vatem sic prædicentem v. 9. *Myrra, & gutta, & cassia à vestimentis tuis, à domibus eburneis, ex quibus de leclaverunt te filii Regum in honore tuo.* Et v. 10. *Astitit Regina a dextris tuis in vestitu deaurato circumdata varietate. Priori versiculo eti commendarunt videantur Christi vestimenta, putandum tamen est, illa etiam spectare ad Ecclesiæ elegantiam, & ornamentum; quod satis probat verborum series, & acoluthia, & ex infra dicendis claret. Deinde exstimo odoriferum vestimentorum nomine typicè intelligi Ecclesiæ filios sanctitatem, & omnium Virtutum genere conspicuos, & suaveolentes: uti eleganter exprimit S. Gregor. in Ps. 4. pænitentialem: *Notandum, quod operitorum Dei Sancti dicuntur. Sicut enim homini nihil est vicinus, quam vestis, ita Deo nihil est vicinus Sanctis.* Sicut enim vestimentis suis homo circumdatur, ita Sanctis suis Deus vestitur. Hinc Deo per Prophetam dicitur: *myrra, & gutta, &c. Quia enim omnium virtutum odoramenta à Sanctis prodeunt, recte dicitur, quia è vestimentis Dei myrra, & gutta, & cassia procedunt.* Hinc namque Apostolus ait: *Christi bonus odor sumus.* Consonat præclarè S. P. Ideph. de Flores de Agone Martyr.*

*Chryloſt. S. Beda, S. Augus. S. Bruno, & alii. Statuo instuper per has Christi, & Ecclesiæ vestes mirificum odorem efflantes, designari fidei Martyres omni virtutum splendore, & fragrantia spectabiles. Et esse hoc putaverim, quod divinus Isaías prædicti cap. 49. ubi post illam querelam, *Et dixit Sion: dereliquit me Dominus, & Dominus oblitus est mei (quam ipius Ecclesiæ esse afflictæ, & exigitatæ in suis Martyribus, multi arbitrantur.)* subexit satis commodè: *Vivo ego, dicit Dominus, quia omnibus his velut ornamento vestiris, & circumdabis tibi eos quasi sponsa.* Vestes Ecclesiæ speciosas, & elegantes appellat Martyres, de quibus S. E. phrem in Encomio 1. de MM. ita: *Hi nunc Sponsam Salvatoris exhilarant: bi decorem ejus exornant: bi ornati aique elegantia quadam spirituali ipsam illustrant: & sicut regiam circumnatam vestiu deaurato variis eam Virtutibus adornant. Ecce Christi, & Ecclesiæ amictum nuptiale suaveolentem, pretiosum, vericolore: eorum scilicet Martyres divinissimos, præ se ferentes gratum Virtutum omnium odorem, pretium, elegantiam; ad ingentem gloriam, & magnificentiam Christianæ religionis. Eximæ planæ Martyrum Virtutes, quibus tam eleganter vestitur Deus ipse, ejusque Sponsa membratim expendamus prajecta Psalmi verba.**

De vestimentorum fragrantia.

557 *M*yrha, & gutta, & cassia à vestimentis tuis, à domibus eburneis: subaudi perflant, perfluent à tuis vestibus. Emphaticè in exemplari: *mirra, & aloë, pf. 44. 9. & cassia vestimenta tua.* Vetus translatio Hispanica Ferrariensis: *almizche, san-perflantia dalos, ambar todos tus panos.* Quasi dicatur: tam largè sunt Ecclesiæ, ac Christi vestes unguento imbuitæ pretiosissimo tribus hisce aromaticis commixto, ut non illis infectæ, sed potius ex his commixtae videantur: immo nihil aliud, quam pura myrra, aloë, & cassia esse apparent. Nonnulli cursim attingam de hujus unguenti myrrha, aloë, & cassia commixti, physiologia. Primo, commendatissima est myrræ amaritudo; unde nomen accepit: nam Hebraicè est mor, id est, *Quid gutta: amara.* Secundo, gutta, Græcè stacte: qua voce, licet myrræ flos plerunque significatur; quia tamen regius Vates inter myrram, & guttam, interposita conjunctione, dilinxit, reor diffinctorum aroma exprimi; atque idem esse, quod Græcis, & Latinis aloëm (ut multi volunt) *eximæ amaritudinis, valenter amaram.* Tertiò, *cassa*-odoratæ arboris cutis est, seu cortex, cui & eximia inest suavitatis, & virtus unguentis utilissima. Hispanice appellatur *canela.* Lege Garciam lib. 1. cap. 15. Aromat. Indicorum, qui communem hanc putat esse sentientiam Indorum, Arabum, Turcarum, & cæterorum Orientalium Philosophorum, & Medicorum. Delectissima cassia scribit Dioscorides lib. 1. c. 12. *Prefertur cassia purpurea & nigricans, zingir cognomine, quæ rosam odore imitatur.* Plinius lib. 12. c. 19. ait Plini. *elle, odoris mollissimi, gutta maximè ferventem, colore purpureo.*

558 Quod si in hac physiologia requiras; quemnam in usum, effectumve myrrha, aloë, & cassia commisceantur. Respondeo primò, quod